

VI. KNYGŪ RECENZIJOS / RECENZJE KSIĄŻEK

D-ART: *Discourse Linguistics and Beyond*. Volume 1: *Discourse in academics settings*, 2016. Eds. S. Barczewska, I. Oukhvanova, A. Popova. Regensburg: Sprachlit. 259 pp. ISBN 978-3-9816960-6-6. Volume 2: *Current approaches in Eastern Europe*, 2017. Y. Kuzmina, I. Oukhvanova, A. Savich, E. Vasilenko. Berlin: Sprachlit, De-iure-pl. 347 pp. ISBN 978-3-947170-11-1

Discourse-Analysis Round Table: o dyskursie przy okrągłym stole

Joanna Senderska¹
Lenkija / Polska
josen@poczta.onet.pl

Wydane niemal równoległe tomy *Discourse in academics settings* oraz *Current approaches in Eastern Europe* stanowią monograficzne zbiory artykułów naukowych poświęconych studiom nad dyskursem. Są one pierwszymi anglojęzycznymi publikacjami w serii D-ART (*Discourse-Analysis Round Table*). Pomysłodawczynią serii jest profesor Irina Uchwanowa (Uchwanowa-Szmygowa/Oukhvanova-Shmygova). Kieruje ona także procesem wydawniczym od strony naukowej.

Seria D-ART jest składową częścią międzynarodowego projektu badawczego opartego na dyskusjach utrzymanych w konwencji okrągłego stołu (ang. *round-table discussions*), których celem jest wypracowanie wspólnych ustaleń przy założeniu, że poglądy wszystkich dyskutantów są jednakowo ważne. Dyskusje tego typu są często toczone przez społeczność akademicką podczas konferencji, seminariów i innych form spotkań o charakterze naukowym. Jednym z celów projektu D-ART jest promowanie koncepcji lingwistyki dyskursu oraz analizy dyskursu, a także jej rozwój jako kierunku naukowego w skali europejskiej i światowej.

Zgodnie z informacją na stronie redakcyjnej obu woluminów w skład serii mają wchodzić przede wszystkim monografie wieloautorskie będące pokłosiem międzynarodowych konferencji poświęconych dyskursowi, realizowanych w ramach konwencji okrągłych stołów (International Round Table Discussions). W ramach serii mogą być też wydawane monografie wieloautorskie, zbiory wykładów, podręczniki i wypisy wzbogacane o słowniki

¹ **Joanna Senderska**, dr hab., profesor w Instytucie Filologii Polskiej Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach. Zainteresowania badawcze: gramatyka języka polskiego, zwłaszcza składnia, językoznawstwo normatywne, socjolingwistyka, zróżnicowanie środowiskowe współczesnej polszczyzny (socjolekty), język i komunikacja społeczności online, najnowsze zjawiska we współczesnej polszczyźnie.

zawierające podstawową terminologię, które wpisują się w tematykę międzynarodowych okrągłych stołów, nie są jednak z nimi bezpośrednio związane.

Obydwa wydane dotychczas w języku angielskim tomy serii D-ART zawierają teksty zainspirowane międzynarodowymi spotkaniami i konferencjami badaczy dyskursu (zarówno językoznawców, jak i specjalistów innych dyscyplin), jakie miały miejsce w latach 2009–2016². Dyskutantami i autorami artykułów są naukowcy mieszkający w Europie Środkowej i Wschodniej, mianowicie w takich państwach, jak Białoruś, Czechy, Litwa, Łotwa, Polska, Rosja i Ukraina. Publikowanie w języku angielskim – *lingua franca* całej społeczności akademickiej – stwarza uczonym z tych regionów Europy możliwość komunikowania się nie tylko na poziomie regionalnym czy ponadregionalnym, lecz także na poziomie światowym. Jest to istotna kwestia, ponieważ studia nad dyskursem trudno jest zamknąć w obrębie podejść narodowych i regionalnych.

Kompozycja obu tomów jest przemyślana. Teksty zostały podzielone z uwzględnieniem tematyki poszczególnych sesji okrągłych stołów, a w ich obrębie – z uwzględnieniem problemów szczegółowych. W problematykę poruszaną w ramach danego okrągłego stołu wprowadza czytelnika krótki artykuł wstępny. Na oba tomy składają się różnorodne typy tekstów naukowych, a więc zarówno oryginalne artykuły naukowe, których autorzy prezentują wyniki oryginalnych badań o charakterze teoretycznym, jak i artykuły przeglądowe, studia przypadku, krótsze bądź dłuższe komunikaty o stanie badań czy wreszcie teksty zawierające refleksje badaczy na temat pojęcia dyskursu i koncepcji lingwistyki dyskursu.

Tematyka artykułów zamieszczonych w pierwszym tomie, zatytułowanym *Discourse in Academic Settings*, koncentruje się wokół takich zagadnień, jak: dyskurs, analiza dyskursu, aktualne problemy badań nad dyskursem, badania nad dyskursem w poszczególnych krajach (w kontekście europejskim i światowym) czy wprowadzanie lingwistyki dyskursu do programów uniwersyteckich. W pierwszym z serii woluminie opublikowane zostały prace dwudziestu ośmiu uczestników międzynarodowych dyskusji. Do tomu włączono teksty młodych badaczy dyskursu, studentów studiów licencjackich i magisterskich, doktorantów studiujących na

² Chodzi tu przede wszystkim o międzynarodowe konferencje, jakie odbyły się na Uniwersytecie Państwowym w Mińsku (2009), Uniwersytecie Wileńskim (2010) oraz Uniwersytecie Opolskim (2011), a także na Uniwersytecie Warmińsko-Mazurskim (2014) i Uniwersytecie Łotewskim (2015–2016). W konferencjach tych brali udział uczeni z Białorusi, Czech, Litwy, Łotwy, Polski, Rosji i Ukrainy. Trzy pierwsze spotkania badaczy dyskursu z Europy Środkowej i Wschodniej zainspirowały powstanie Komisji Lingwistyki Dyskursu przy Międzynarodowym Komitecie Słowistów. Komisja ta powstała w 2013 roku w czasie XV Międzynarodowego Zjazdu Słowistów w Mińsku z inicjatywy prof. Iriny Uchwanowej-Szmygowej. Trzy pierwsze konferencje zaowocowały wydaniem na Białorusi dwu tomów w rosyjskojęzycznej serii *La Table Ronde*, ISSN 2218-8002 (nawiasem mówiąc, w *Respectusie* znaleźć można recenzję drugiego tomu serii autorstwa Wiktorii Makarowej; zob. Makarova 2014) oraz monografii w języku polskim pt. *Dyskurs w perspektywie akademickiej*, ISBN 978-83-61605-14-0 (wersja elektroniczna została opublikowana na stronie internetowej Uniwersytetu Wrocławskiego <http://www.ifp.uni.wroc.pl/data/files/pub-8793.pdf>). Wersja angielskojęzyczna przedstawia aktualny stan dyskusji na temat dyskursu i jego analizy. Materiały zamieszczone w obu recenzowanych tomach zostały poprawione i uaktualnione, ponadto opublikowano nowe artykuły, także autorstwa badaczy, którzy dołączyli się później do dyskusji na temat dyskursu. Ujęte w przypisie informacje podaje na podstawie własnej wiedzy na temat tych wydarzeń oraz za redaktorami książek: *Discourse in academics settings*, *Dyskurs: aspekty lingwistyczne, semiotyczne i komunikacyjne* oraz *Dyskurs w perspektywie akademickiej* (zob. bibliografia na końcu niniejszego tekstu).

białoruskich, łotewskich i polskich uczelniach. Autorzy zamieszczonych w tomie artykułów rozważają nie tylko aktualne kwestie, lecz także przyszłość studiów nad dyskursem.

Artykuły zamieszczone w drugim tomie serii, pt. *Current approaches in Eastern Europe*, kontynuują problematykę analizy dyskursu. Są one dziełem czterdziestu uczestników międzynarodowych spotkań poświęconych teorii dyskursu. Autorzy omawiają tę dziedzinę badań z różnych perspektyw, między innymi teoretycznej i metodologicznej, właściwych dla regionu wschodnio- i środkowoeuropejskiego. Badacze dzielą się z czytelnikiem wiedzą na temat tego, co pociąga za sobą analiza dyskursu i co można uzyskać, stosując analizę dyskursu jako podbudowę teoretyczną badań naukowych i ich metodę. Kładą także nacisk na praktyczne aspekty lingwistyki dyskursu, takie jak rekonstrukcja światopoglądu czy dyskursywnego obrazu świata w dyskursach współczesnych i historycznych. Naukowcy podnoszą również kwestię miejsca lingwistyki dyskursu w obrębie nauk humanistycznych oraz jej roli we współczesnym społeczeństwie.

Studia nad dyskursem są terminem kryjącym w sobie różne teorie i różne podejścia do definicji dyskursu i jego analizy. Oba tomy serii D-ART – będąc platformą wymiany myśli uczonych zainteresowanych fenomenem dyskursu – stanowią cenny wkład w działania badaczy, pozwalające zrozumieć, czym jest dyskurs oraz jak można go badać i opisywać. Publikacje te powstały dzięki współpracy międzynarodowej społeczności akademickiej i jej ogromnemu zaangażowaniu. Pozostaje żywić nadzieję, że kolejne tomy serii będą równie inspirujące i że przyczynią się do rozwoju badań nad dyskursem, między innymi dzięki upowszechnianiu badań prowadzonych w poszczególnych krajach i poza ich granicami.

Bibliografia

Discourse in academics settings, 2016. Eds. S. Barczewska, I. Oukhvanova, A. Popova. Regensburg: Sprachlit Verlag.

Dyskurs: aspekty lingwistyczne, semiotyczne i komunikacyjne, 2015. Red. A. Kiklewicz, I. Uchwanowa-Szmygowa. Olsztyn: Centrum Badań Europy Wschodniej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

Dyskurs w perspektywie akademickiej, 2014. Red. I. Uchwanowa-Szmygowa, M. Sarnowski, T. Piekot, M. Poprawa, G. Zarzeczny. Olsztyn: Centrum Badań Europy Wschodniej Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie.

МАКАРОВА, V., 2014. *La Table Ronde. Лингвистика дискурса и перспективы ее развития*. Выпуск 2. Сост. И. Ухванова, А. Кожина, Е. Савич. Минск: РИВШ. 2013. ISSN 2218-8002. 368 с. *Respectus Philologicus*, 25 (30), 264–265. Dostępne na stronie: http://www.rephi.knf.vu.lt/images/25_30/6_4%20Respectus%202014%202530%20Online%20Issn_Makarova.pdf [od 25.05.2018].

Joanna Senderska, Ph.D. habil, Professor at the Institute of Polish Philology at the Jan Kochanowski University in Kielce. Research interests: grammar of Polish language, especially syntax, prescriptive linguistics, sociolinguistics, social diversity of contemporary Polish (sociolects), language and communication of online communities, the latest phenomena in contemporary Polish language.